

Plads. Naar der er sket en saa omfattende Forandring, som der nu er sket, i det øverste Styrelsesforhold her i Landet, saa have — her er jeg enig med det ærede Medlem — alle vi, der længe have været af den Mening, at der maatte ske en Forandring, det Ønske, at det ikke er noget, som maatte gaa' tidt paa, tværtimod, vi ønske, at Ministeriet maa være heldigt i sine Foretagender, at det kan udføre, hvad der skal gøres fraoven, fra Ministeriet, saaledes at vi alle kunne være tilfredse, og Ministeriet kan føle sig styrket til at blive paa sin Plads. Hvad nu angaar den Forandring, som er sket ved Udnævnelsen af dette Ministerium, ser jeg ikke rettere end, at det er en Gennemførelse af Venstres Program af 2den Juni 1870, et Program, som jeg i sin Tid ogsaa har sat mit Navn under. (*Busk: Hør!*) Jeg minder med Flid derom, det har undret mig, at det ærede Medlem for Ribe Amss 3die Valgkreds (*Busk*), som i dette Øjeblik raabte *Hør!*, ikke har mindet derom før (*Busk: Jeg har ikke haft Ordet*). Ja, men Sommeren har jo været lang. Det ærede Medlem har jo ofte læst dette Program op for mig omkring paa forskellige Steder i Landet. Jeg skal da sige, at jeg intet har imod, at dette Program er blevet gennemført for dette Punkts Vedkommende, og jeg har den Mening — jeg skal i øvrigt ikke komme ind paa Fortiden — at de Herrer fra den Side ved en noget anden Fremgangsmaade end den, de i Tidernes Løb have fulgt, kunde have naaet deres Maal adskilligt tidligere, for lang Tid tilbage.

Jeg mener i det hele at maatte stille mig over for dette Ministerium som over for ethvert Ministerium. Jeg vil støtte det i at gennemføre, hvad ogsaa jeg kan anse for godt for Landet og for os alle. Jeg vil ikke genere det ved Kritik af storpolitisk Natur. I den Henseende stiller jeg mig ganske over for dette Ministerium som over for det sidst afgaaede. Da det ærede afgaaede Ministerium stillede sig over for Skattelovene paa en saadan Maade, som det gjorde i forrige Rigsdagssamling, omtrent for 1 Aar siden, følte jeg mig baade opfordret og forpligtet til at optræde imod det. Skulde dette ærede Ministerium i tilsvarende store og alvorlige Spørgsmaal komme til at stille sig paa en Maade, som jeg i samme Udstrækning maa misbillige, vil jeg ogsaa forbeholde mig Ret til at optræde mod dette Ministerium. Det mener jeg er et Standpunkt, som det er vor Pligt at indtage ved enhver Lejlighed, for saavidt det er jos paalagt at følge vor Over-

bevisning. Den har jeg fulgt, og den agter jeg fremdeles at følge.

Jeg er i det Tilfælde, at jeg alligevel kunde have Lyst til at udtale min Kritik over det ærede Ministerium, og det med Hensyn til de Programtaler, der ere faldne fra ærede Ministres Side. Nu er det vel muligt, at det, der er udtalt af disse Ministre, ikke er andet eller anderledes, end at jeg, naar det kom til Udformning i Enkelthederne, ikke vilde blive skilt fra Ministeriet af den Grund. En Udformning i Enkeltheder er ikke sket, og jeg har derfor ikke Anledning til at udtale mig om Enkeltheder. Det er kun med Hensyn til selve Programtalerne, jeg vil udtale, at det er, som om de højtærede Ministre have udleveret sig til den vrangvillige Kritik. Jeg kunde næsten henvise dem til at følge en æret Forgænger paa Ministerpladsen, nemlig Hans Ekscellense Estrup. Jeg erindrere saaledes et Tilfælde paa saa pas en 15 Aar siden. Det var ved en Middag efter et af Højres Delegeretmøder; der var samlet over 400 Mennesker i Wittmacks Lokale til denne Middag. Der var i et givet Øjeblik en saadan Stilhed i Salen, at, hvis der var faldet en Gaffel paa Gulvet, vilde man kunne have hørt det over hele Salen. Estrup havde rejst sig for at tale, og han udtalte omtrent følgende: Jeg skal vel vogte mig for selv i denne Forsamling at meddele noget som helst. Det var vel ikke Ordene, men omtrent Indholdet af den Tale, der blev holdt. Jeg fremdrager ikke dette, fordi jeg i nogen Maade vil raillere over det, der skete, thi jeg delte selv den Betragtning, der laa til Grund for disse Udtalelser. Jeg tror nemlig, at der er Tider, hvor det er rigtigt, ganske særlig for Ministre, at man ikke udleverer sig til den vrangvillige Kritik. Den ærede Kultusminister var — det var maaske ogsaa til en Middag — i Holbæk for en Tid siden. Da forekommer det mig, at den ærede Kultusminister der netop holdt en Tale efter det Mønster, som Estrup gav ved den Lejlighed, hvortil jeg nys sigtede, og det er den Art Programtaler, som falder saa ganske overordentlig i min Smag. Med det Ønske, som jeg har, at det maa lykkes det ærede Ministerium at sidde længe, har jeg det Ønske, at de ogsaa maa være heldige og ikke komme til at holde Programtaler, hvorved de udleverer sig til den vrangvillige Kritik; den kunne vi jo faa nok af alle sammen.

Jeg har en Bemærkning at gøre til det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (*Philipsen*). Han omtalte i Slut-